

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quæstio 1. Quale Concilium Herodes conuocat?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

terunt? Concludo didici Augustini, Serm. 3. de Epiph. Quid deniq. Magi venientes dixerunt? vbi est qui natus est Rex Iudeorum? Quid est hoc? Nonnetum multi antea Reges et ant nati Iudeorum: Quid tantopere aliena gentis Regem nosse, & adorare cupierunt? Vidimus enim, inquit, stellam eius in Oriente & venimus adorare eum. Nunquam hoc tanta deuotione requirerent, tantopietatis affectu desiderarent: nisi eum agnoscerent Regem Iudeorum, qui Rex est etiam seculorum.

Et Sermone secundo, Manifestatum esse his, qui prope, & ha qui longe. Manifestatum igitur nec illis doctis, nec istis infu. Et sermone 6. Sed hodie de istu loquendum est, quos de re-adorant, motu terrae fides duxit ad Christum. Venerunt enim & quae-ergo Mes- runt eum dicentes: Vbi est qui natus est rex Iudeorum? Vidimus- fiam agno- enim stellam eius in Oriente, & venimus adorare eum. Annun- ciant & interrogant, credunt & quarunt, tanquam signifi- cantes eos qui ambulant per fidem, & desiderant speciem. Quid si Christum putabant ignarum eius, quod age- retur, videat Calvinus, ne forte causam suam matri e- ius commendarent, olim memorem beneficii, & ad- uocatam futuram.

VERSUS 4.

Et congregans omnes principes sacer-
dotum, & scribas populi sciscita-
batur ab eis vbi Christus nasce-
retur.

QVÆSTIO I.

Quale Concilium Herodes conuocat?

Terretur
Herodes.

Scriba.

Tenite do-
ctores alijs

Qua in re
Doctores
similes
Pharisæis.

§. 1. **H**erodes diuina legis & promissionum om-
nium ex æquo contemptor; nouo mago um
aduentu, & stellæ miraculo terretur. Sacerdotes vt leg-
is gnaros, & scribas conuocat non omnes sed prin-
cipes seu primarios. Eant enim vices descriptæ per fa-
milias, & sui singulis principes. Scribæ olim regibus
apparebant, eratque magnæ illorum dignitas, qualis
nunc est secretariorum, syndicatorum, Cancellariorum.
2. Reg. 9. 3. & 20. 25. & 4. Reg. 12. 10. & 12. 3. Fue-
runt tamen alij minore dignitate: qui contra scribas,
testamentis, gestis scribendis operam impendebant;
Qualis nunc est notariorum munus. At hoc loco scri-
bæ sunt quos vocamus seu leuiteros appellat, popu-
li Doctores. Quos Rabbinus magnam partem è Si-
meonis tribu fuisse arbitrantur. Sed non est dubium
ex omnibus, præcipue tamen Leuitica Doctores
gentis fuisse. Nam cum decimis & oblationibus vive-
rent, & sacri ministerijs dicati essent, vocatio & fa-
cultas ad Dei legem considerandam impellebat. Ge-
nebrardus Phariseis Theologos comparauit, quia pe-
nitentia mysteria scripturarum scrutabantur; scribis canonissas
qui leges civiles, & Moïsaicas secundum corticem curabant.
Hic insinuat Beza, & omnia scribarum & Phariseo-
rum vitia in Catholicos transisse a bitratur, nec o-
uum ouo tam simile, quam hos illis affirmat. At
Genebrardus de ordine, vocatione, officio loquitur.
Ipse Beza ait scribas populi, & selectos ex illo ordine
nonnullos, qui primarijs sacerdotibus adiuncti, Ec-
clesiasticum cœrum explebant. Nonne idem Beza
obiicere Genebrardus posset ipsum ex sacerdotum &
scribarum cœtu consistorium Calvinianum exstue-
re; scimus super Cathedram Moïsi illos sedisse, & nūc
quoque regi scitanti Dei oracula recte respondisse;
posterius illorum Christo docente in lapidem impege-
runt, Ambitione & auaritia cœcati. Quod etiam Cal-
uinus satis intellexit: cum ait; nunc sincere respondisse; po-

stea furiose scripturam corrumpere conatos. Vbi tamen quia
grauiter aberrat sola vnius voculæ mutatione veri
præconem facile eum effecero; nam ipsius synagoga
conuenit, quod in hos amarulente dicit. Ita ergo ille.
Sic omnes impij in generalibus principibus Deo facile subscribunt; Calumniam
sed vbi propius eos virgere incipit Dei veritas, contumacia sua in auctori
vires euomunt. Cuius rei hodie illustre cernimus exemplum in recidam.
Papistis, [vere Calvinistis,] Christum enim sine controuersia
sacramentum vniuersum Dei Filium, carne nostra indutum, & in
duabus naturis vnam Dei & hominis personam agnoscunt; sed
vbi ventum est ad Christi virtutem & officium, mox ardet con-
flictus: quia in ordinem se cogi non sistent, ac multo minus
in nihilum redigi. In summa, quatenus nihil sibi decedere puta-
bunt impij, Deo & scriptura aliquid reuerentia concedent? Sed
vbi confertis manibus cum ambitione, auaritia, fastu, peruersa
fiducia, hypocriti & fraudibus configit Christus, tunc omnis affectus
modestie oblitus in rabiem feruntur. Sciamus ergo hostibus re-
uerentia præcipuum excommunicationis causam esse prauos affectus, qui hæretici
lucem in tenebras conuertunt.

VERSUS 6.

Et tu Bethlechem terra Iuda nequa-
quam minima es in principibus
Iuda, ex te enim exiet dux, qui re-
gat populum meum Israel.

QVÆSTIO I.

Qua lectio & interpretatio huius loci?

§. 1. **M**ultorum reprehensiones Matthæus incur-
rit citatione Michæe Prophete §. 1. contra-
rium enim in testimonio, & in eius productore vide-
tur dici. Dicit enim Propheta: minima es, Matthæus:
nequaquam minima, Propheta, in millibus, Matthæus,
in principibus. Textus Michæe ita habet. וְאַתָּה
בְּתִלְחֶם בְּלָמָּה בְּיַד יְהוָה בְּיָמֵינוּ
בְּמִן לִי רֵאָה לְחֶמֶת מִשָּׁל בִּישְׂרָאֵל

Vetus interpres ita reddidit: Et tu Bethlechem Ephra-
ta paruulus es in millibus Iuda, ex te mihi egredietur, qui sit
dominator in Israel. Vbi duæ alæ discrepantiæ, quod
dicatur: Ephratha, & addatur, Mihi, non admodum
grauis sunt, vt ostendam. Septuaginta versio variat,
ordinaria ita habet. καὶ σὺ οὐκ ἐστὶς βεθλεὲμ, τὸ
ἐφραθὶ δὲ ἐκδοῦνός ἐστις ἐν αὐτῇ ἐν χιλιούτοις ἰσὺδα, ἐκ σὺ ἐξ-
ελδοῦνός ἐστις ἐν αὐτῇ ἐν ἀρχαῖς ἐν τῷ ἰσραὴλ. Et tu domus
Bethlemi (viri nomen est) Ephrathæ, [& hoc viri no-
men] paruulus es, vt sis in millibus Iuda, ex te exibit, vt sis in
principem in Israel. Vbi à Matthæo præter alia etiam dif-
fert, quod vocet domum Bethlechem, & Ephrathæ,
nam singulis proponit articulum τὸ, vt virorum pro-
pria nomina indicet. Chaldaeus interpres de Christo
manifeste interpretatur.

וְאַתָּה בְּתִלְחֶם אֶפְרַתָּה דָּוִד בְּיָמֵינוּ
בְּמִן לִי רֵאָה לְחֶמֶת מִשָּׁל בִּישְׂרָאֵל
בְּמִן לִי רֵאָה לְחֶמֶת מִשָּׁל בִּישְׂרָאֵל

Et tu Bethlechem Ephrata, que parua fuisse ad numeran-
dum in millibus domus Iuda, ex te coram me egredietur Mes-
sias, vt sit exercens dominium super Israel. Ita Thargum
Ionathæ. Vbi clarè ait, parua fuisse, quam nunc ma-
gnam prædicit. Deinde ducem, seu dominatorem,
vocat Messiam, qui sit dominaturus. Denique He-
braum בְּתִלְחֶם, exposuit, coram me. Syrus interpres Syrus cum
cum Matthæo conuenit, nisi, quod pro & ponat בְּתִלְחֶם
etiam pro, minima, בְּתִלְחֶם, pro principibus, de Messia
in regibus, pro ducem בְּתִלְחֶם, in regibus, pro ducem בְּתִלְחֶם, in regibus.

Hæc igitur verba sic apud Matthæum leguntur. καὶ σὺ βεθ-
λεὲμ γὰρ ἰσὺδα ἐκδοῦνός ἐστις ἐν αὐτῇ ἐν χιλιούτοις ἰσὺδα ἐκ σὺ ἐξ-
ελδοῦνός ἐστις ἐν αὐτῇ ἐν ἀρχαῖς ἐν τῷ ἰσραὴλ.